

FN MOTOL

FAKULTNÍ NEMOCNICE V MOTOLE

V Úvalu 84, 150 18 Praha 5 - Motol

ZPRÁVA O EVALUACI

CERTIFIKOVANÉHO KURZU PRO PŘÍPRAVU MENTORŮ KLINICKÉ PRAXE A ŠKOLITELŮ SPECIALIZAČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

KURZY A-B/2011

Zpracovala:

Mgr. Václava Jirků
Evaluátor certifikovaných kurzů

červenec
2011

	str.
1. OBSAH	2
2. CHARAKTERISTIKA CERTIFIKOVANÉHO KURZU	3
2.1 Zdůvodnění a význam certifikovaného kurzu	3
2.2 Cíle certifikovaného kurzu	4
2.3 Vstupní a další požadavky a seznam účastníků kurzu	4
2.4 Učební plán	6
2.5 Učební osnovy	7
2.5.1 <i>Teoretická část vzdělávacího programu - pedagogické vědy</i>	7
2.5.2 <i>Teoretická část vzdělávacího programu - psychologické vědy</i>	8
2.5.3 <i>Repetitorium teorie ošetrovatelství</i>	9
2.5.4 <i>Praktická část vzdělávacího programu</i>	9
2.6 Organizační a pedagogické zabezpečení kurzů	10
2.7 Výstupní znalosti a dovednosti absolventa kurzu	11
2.8 Činnosti, ke kterým se získává zvláštní odborná způsobilost	11
2.9 Způsob zakončení a certifikát	12
3. EVALUACE CERTIFIKOVANÉHO KURZU	13
3.1 Metoda	13
3.2 Organizace šetření a zpracování dat	14
3.3 Charakteristika souboru respondentů - účastníků kurzu	14
3.4 Výsledky evaluace certifikovaného kurzu	16
3.4.1 <i>Teoretická část vzdělávacího programu</i>	16
3.4.2 <i>Praktická část vzdělávacího programu</i>	19
3.4.3 <i>Přínos certifikovaného kurzu pro praxi</i>	20
4. ZÁVĚR A DOPORUČENÍ PRO ORGANIZÁTORY	22
SEZNAM PŘÍLOH	
A Kopie Rozhodnutí MZ ČR o udělení akreditace	
B Rozvrh výuky pro kurz A a pro kurz B	
C Plán realizace pedag. náslechu a pokusů (výstupů) a odborné praxe	
D Evaluace jednotlivých předmětů	
D1 <i>Základy pedagogiky</i>	
D2 <i>Sociální psychologie a psychologie osobnosti</i>	
D3 <i>Obecná didaktika</i>	
D4 <i>Didaktika praktického vyučování v ošetrovatelství a v por. as.</i>	
D5 <i>Aplikovaný pedagogický výzkum</i>	
D6 <i>Teorie výchovy</i>	
D7 <i>Obecná a vývojová psychologie</i>	
D8 <i>Pedagogická psychologie</i>	
D9 <i>Repetitorium Teorie ošetrovatelství</i>	
E Přehled volných výpovědí respondentů	
F Tabelární přehledy k praktické části vzdělávacího programu	
G Evaluační dotazník	
H Kopie vydaných Certifikátů o absolvování certifikovaného kurzu (FNM)	
I Kopie vydaných Osvědčení o absolvování vzděl. programu (PdF UHK)	

2. CHARAKTERISTIKA CERTIFIKOVANÉHO KURZU

V souladu s projektovou žádostí projektu č. CZ.2.17/3.1.00/33270 Inovace praktické výuky ošetrovatelství realizovaného v rámci Operačního programu Praha Adaptabilita Fakultní nemocnicí v Motole a Univerzitou Karlovou v Praze – 2. lékařskou fakultou (partner projektu) a v souladu s platným rozhodnutím o udělení akreditace k uskutečňování vzdělávacího programu Certifikovaného kurzu pro přípravu mentorů klinické praxe a školitelů specializačního vzdělávání vydaného Ministerstvem zdravotnictví ČR dne 07.08. 2009 pod č.j.: 32335/2009 (viz příloha A) se ve Fakultní nemocnici v Motole uskutečnily kurzy A/2011 a B/2011 v termínu od 05.01. 2011 do 17.06. 2011. Rozvrhy obou kurzů jsou uvedeny v příloze B.

Obou kurzů se zúčastnilo celkem 31 všeobecných sester (porodních asistentek), které se jako mentoři (lektoři) s pracovním vztahem k Univerzitě Karlově v Praze podílejí na realizaci praktické výuky studentů bakalářského studijního programu Ošetrovatelství a magisterského studijního programu Všeobecné lékařství na 2. lékařské fakultě na klinikách, ústavech a odděleních FN Motol a ÚVN Praha.

Účastníci certifikovaného kurzu byli zároveň zařazeni do vzdělávacího programu celoživotního vzdělávání Pedagogicko – psychologický základ pro lektory klinické praxe a specializačního vzdělávání na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové. Tento vzdělávací program byl akreditován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pod č.j.: 4140/2010-25-133.

2.1 Zdůvodnění a význam certifikovaného kurzu

Certifikovaný kurz pro přípravu mentorů klinické praxe a školitelů specializačního vzdělávání prohlubuje způsobilost všeobecných sester a porodních asistentek stanovenou zák. č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů a Vyhl. č. 55/2011 Sb., kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, v platném znění, k vedení praktického vyučování ve studijních oborech (programech) k získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání všeobecné sestry a porodní asistentky uskutečňovaných středními školami, vyššími odbornými školami a vysokými školami v ČR, k výuce v akreditovaných kvalifikačních kurzech a k praktické realizaci výkonu činnosti školitele specializačního vzdělávání podle shora uvedeného zákona.

Absolventi certifikovaného kurzu se uplatní jako:

- 1) mentoři klinické praxe v rámci kvalifikačního vzdělávání zdravotnických pracovníků v ošetrovatelských profesích na středních, vyšších odborných a vysokých školách;
- 2) školitelé teoretické i praktické části specializačního vzdělávání všeobecných sester a porodních asistentek;
- 3) školitelé teoretické i praktické části akreditovaných kvalifikačních kurzů pro přípravu sanitářů, ošetrovatelů a zdravotnických asistentů.

Smyslem kurzu je vybavit všeobecné sestry a porodní asistentky základními poznatky z pedagogiky, psychologie, didaktiky a také příslušnými metodickými znalostmi a dovednostmi, vztahujícími se k praktickému vyučování a napomoci jim k lepší orientaci v metodice praktického vyučování a zároveň tím přispět ke zkvalitňování klinické (eventuelně i komunitní) praxe žáků a studentů, případně dalších účastníků vzdělávání.

2.2 Cíle certifikovaného kurzu

K hlavním vzdělávacím cílům certifikovaného kurzu patří:

- 1) vybudovat u všeobecných sester a porodních asistentek systém kompetencí v oblasti pedagogiky a psychologie pro kvalifikovaný výkon činnosti mentora klinické praxe / školitele specializačního vzdělávání – pro úspěšné prognózování, realizaci a evaluaci výchovně vzdělávacího procesu v odborné praxi žáků, studentů a dalších účastníků vzdělávání;
- 2) prohloubit pedagogické a psychologické myšlení o jevech výchovně vzdělávací reality pro hlubší pochopení příčin, průběhu a následků pedagogických i životních situací a pro kvalifikovanější rozhodování ve výchovně vzdělávací oblasti.
- 3) přispět k samostatnosti, tvořivosti a flexibilitě v pedagogické práci. Přispět k integraci nových teoretických poznatků s dosavadními zkušenostmi v oblasti vedení praktického vyučování z vlastní praxe účastníků vzdělávání.

Shora uvedené cíle jsou naplňovány výukou souvisejících témat pedagogických disciplín (základů pedagogiky, obecné didaktiky, didaktiky praktického vyučování v ošetrovatelství a v porodní asistenci atp.) a psychologie (vývojové a pedagogické psychologie, sociální psychologie, psychologie osobnosti).

2.3 Vstupní a další požadavky a seznam účastníků kurzu

Vzdělávací program certifikovaného kurzu je určen pro nelékařské zdravotnické pracovníky, kteří mají odbornou způsobilost k výkonu povolání Všeobecné sestry nebo Porodní asistentky. Pro zařazení do kurzu byly stanoveny následující podmínky:

- odborná způsobilost k výkonu zdravotnického povolání Všeobecné sestry nebo Porodní asistentky podle přísl. ust. zák. č. 96/2004 Sb., v pl. znění;
- způsobilost k výkonu povolání bez odborného dohledu (registrace);
- nejméně 1 rok výkonu povolání Všeobecné sestry / Porodní asistentky;
- pracovní právní vztah s UK 2. LF k realizaci praktické výuky studentů bakalářského studijního programu Ošetrovatelství a magisterského studijního programu Všeobecné lékařství v kalendářním roce 2011;

- splnění podmínek územní uznatelnosti podpořené osoby, tj. současný pracovní poměr ve Fakultní nemocnici v Motole nebo v Ústřední vojenské nemocnici v Praze ve většinovém pracovním úvazku.

Certifikovaného kurzu se zúčastnil/a:

Kurz A/2011 – 16 účastníků:

Helena Kratochvílová	Dětská stomatochirurgická klinika UK 2. LF a FN Motol
Hana Hrušková	Dětská stomatochirurgická klinika UK 2. LF a FN Motol
Bc. Eva Jirků	Dětská poliklinika FN Motol
Bc. Jana Hanžlová	Gynekologicko-porodnická klinika UK 2.LF a FN Motol
Mgr. Michaela Koubová	Oddělení urgentního příjmu dospělých FN Motol
Hana Šuranová	Pneumologická klinika UK 2. LF a FN Motol
Gabriela Šuláková	Oddělení neurochirurgie FN Motol
Bc. Gabriela Humlová	Gynekologicko-porodnická klinika UK 2.LF a FN Motol
Bc. Jana Kovalčíková	Kardiologická klinika UK 2. LF a FN Motol
Katarína Naušová	LDN II. FN Motol
Bc. Martina Spaková	Oddělení centrální operačních sálů pro dospělé
Hana Hubená	Klinika dětské hematologie a onkologie UK 2.LF a FN Motol
Bc. Monika Vilímová, DiS.	Klinika anesteziologie a resuscitace UK 2. LF a FN Motol
Irena Červenková	Dětská a dospělá ortopedie a traumat. UK 2. LF a FN Motol
Monika Totiková, DiS.	Chirurgická klinika 2. LF UK a ÚVN Praha
Mgr. Andrea Kesziová	Samostatné oddělení vzdělávání FN Motol

Kurz B/2011 – 15 účastníků:

Bc. Pavel Hedvičák	Kardiochirurgická klinika UK 2. LF a FN Motol
Bc. Jaroslava Taušová	LDN II. FN Motol
Jana Štefaňáková	Dětská a dospělá ortopedie a traumat. UK 2. LF a FN Motol
Dana Brychová	Dětská a dospělá ortopedie a traumat. UK 2. LF a FN Motol
Irena Petráčková	Dětská a dospělá ortopedie a traumat. UK 2. LF a FN Motol
Hušková Petra, DiS.	Klinika ušní, nosní, krční UK 2. LF a FN Motol
Kateřina Zemanová	Interní klinika UK 2. LF a FN Motol
Bc. Marcela Müllerová	LDN I. FN Motol
Vanda Petržilková	Kardiochirurgická klinika UK 2. LF a FN Motol
Bc. Jarmila Rabová	Chirurgická klinika UK 2. LF a FN Motol
Alena Zdráhalová	Neurologická klinika UK 2. LF a FN Motol
Hana Váchová	Klinika RHB a tělovýchovného lék. UK 2. LF a FN Motol
Bc. Eva Kučková	III. chirurgická klinika UK 1. LF a FN Motol
Bc. Ivana Řešátková	Kardiochirurgická klinika UK 2. LF a FN Motol
Petra Kostřížová	Klinika ušní, nosní, krční UK 2. LF a FN Motol

2.4 Učební plán

Kurz měl 180 kontaktních hodin (á 45 min.). Z toho připadlo 130 hodin na teoretickou přípravu a 50 hodin na praktickou přípravu v odborné učebně a v klinické praxi pod dohledem lektora - supervizora v rámci předmětu Odborná praxe. Minimální délka studia byla vzdělávacím programem stanovena na 6 kalendářních měsíců.

Učební plán certifikovaného kurzu je uveden v následující tabulce:

Část vzdělávacího programu / předmět:	Počet hodin:
<i>Teoretická část vzdělávacího programu:</i>	
<i>Pedagogické vědy:</i>	
<i>Základy pedagogiky</i>	20
<i>Obecná didaktika</i>	16
<i>Didaktika praktického vyučování v ošetrovatelství a v porodní asistenci I</i>	10
<i>Aplikovaný pedagogický výzkum</i>	10
<i>Teorie výchovy</i>	16
<i>Psychologické vědy:</i>	
<i>Obecná a vývojová psychologie</i>	16
<i>Pedagogická psychologie</i>	16
<i>Sociální psychologie a psychologie osobnosti</i>	16
<i>Repetitorium teorie ošetrovatelství:</i>	10
<i>Celkový počet hodin za teoretickou část vzdělávacího programu:</i>	130
<i>Praktická část vzdělávacího programu:</i>	
<i>Didaktika praktického vyučování v ošetrovatelství a v porodní asistenci II</i>	10
<i>Odborná praxe</i>	40
<i>Celkový počet hodin za praktickou část vzdělávacího programu:</i>	50
<i>Celkový počet hodin za vzdělávací program:</i>	180

V rámci předmětu Didaktika praktického vyučování v ošetrovatelství a v porodní asistenci II každý účastník kurzu absolvoval nejméně 1 x pedagogický následek (á 2 hodiny) a nejméně 1x pedagogický pokus (á 3 hodiny) zaměřený na skupinovou výuku základních ošetrovatelských postupů a intervencí v simulační učebně Ústavu ošetrovatelství UK 2. LF a FN Motol, včetně přípravy na výuku, vlastní realizace výuky, hodnocení výuky a rozboru činnosti po skončení pedagogického pokusu.

Předmět Odborná praxe byl realizován v klinické praxi na pracovišti účastníka kurzu (nebo na určeném pracovišti) v průběhu měsíce dubna a května 2011. Každý účastník certifikovaného kurzu pod vedením lektora – supervizora z Ústavu ošetrovatelství UK 2. LF a FN Motol vedl nejméně jednoho studenta.

Pedagogické náslechy a pokusy (výstupy) jakož i Odborná praxe, proběhli podle předem stanoveného plánu, který je uveden v příloze C tohoto dokumentu.

2.5 Učební osnovy

Učební osnovy certifikovaného kurzu jsou rozděleny na teoretickou a praktickou část vzdělávání. Teoretická část vzdělávacího programu se dále člení na oblast pedagogických věd, oblast psychologických věd a Repetitorium Teorie ošetrovatelství.

2.5.1 Teoretická část vzdělávacího programu - pedagogické vědy

Předmět: Základy pedagogiky

Počet hodin: 20

Stručná anotace:

Základy pedagogiky - seznámení se základním pojmovým aparátem, s přehledem vývoje pedagogického myšlení a organizace výchovy, aktuálními trendy, osvojení si základů práce s odbornou literaturou a se záměrem přispět k orientaci v současném pedagogickém dění.

Předmět: Obecná didaktika

Počet hodin: 16

Stručná anotace:

Obecná didaktika - disciplína "obecná didaktika" svými záměry i pojetím navazuje na předcházející základy pedagogiky. Je klasicky strukturovaná podle základních pedagogických kategorií (cílové složky, obsah výchovy a vzdělání, metody a prostředky vyučování, podmínky vzdělávání, pedeutologické otázky).

Předmět: Didaktika praktického vyučování v ošetrovatelství a v porodní asistenci I

Počet hodin: 10

Stručná anotace:

Seznámení se základními specifikami didaktiky odborné přípravy v oblasti ošetrovatelství a porodní asistence. Cílem předmětu je předat studentům poznatky k vytváření koncepcí, k realizaci forem a metod výuky při vzdělávání odborných předmětů a při praktickém vyučování a jejich využití v praxi. Předmětem studia jsou rovněž specifické didaktické postupy a způsoby vedení vyučovacích hodin praktického vyučování.

Předmět: Aplikovaný pedagogický výzkum

Počet hodin: 10

Stručná anotace:

Aplikovaný pedagogický výzkum - prakticky zvládnout formulace cíle, hypotéz, výběr základní techniky, sběr dat v terénu, statistické zpracování získaných výsledků a vypracování závěrečné práce.

Předmět: Teorie výchovy

Počet hodin: 16

Stručná anotace:

Teorie výchovy - soudobé trendy v oblasti vzdělávání, individualizace a integrace studentů, jejich hodnotová orientace, výchova charakteru a morálky a k demokracii, diagnostika a prevence sociálně patologických jevů, zážitková pedagogika.

2.5.2 Teoretická část vzdělávacího programu - psychologické vědy

Předmět: Obecná a vývojová psychologie

Počet hodin: 16

Stručná anotace:

Předmět Obecná a vývojová psychologie obsahuje základní témata obecné a vývojové psychologie: Pojem psychika, poznávání a poznávací procesy, emocionální procesy a vůle, základní poznatky z psychologie osobnosti a z vývoje osobnosti, tak aby studenti byli schopni porozumět a vysvětlit základní pojmy této disciplíny a aplikovat je v pedagogické praxi.

Předmět: Pedagogická psychologie

Počet hodin: 16

Stručná anotace:

Předmět pedagogická psychologie obsahuje základní témata - psychologie učení, motivace učení, psychologie vedení žáků / studentů, s cílem umožnit jim pochopit a ovlivnit základní sociální a psychologické zákonitosti dějů ve skupině při výchovně vzdělávacím procesu.

Předmět: **Sociální psychologie a psychologie osobnosti**

Počet hodin: **16**

Stručná anotace:

V psychologii osobnosti - přehled základních koncepcí. Determinace osobnosti. Struktura osobnosti. Typy a typologie. Temperament, schopnosti, inteligence, motivační dispozice, jáství, vývoj identity. Vývoj a přizpůsobení osobnosti, zralá osobnost. Sociální psychologie - specifika metod zkoumání člověka ve společnosti. Postoje, postojové změny. Předsudky a stereotypy. Analýza sociální percepce. Analýza komunikace, komunikace mentor - student, narušená komunikace. Problematika socializačního procesu. Normy. Sociální skupiny, jejich vznik, vývoj, struktura. Sociální role.

2.5.3 Repetitorium Teorie ošetřovatelství

Předmět: **Repetitorium Teorie ošetřovatelství**

Počet hodin: **10**

Stručná anotace:

Předmět prohlubuje znalosti v oblasti teorie ošetřovatelství a ošetřovatelské péče s důrazem na aplikaci nových poznatků a trendů do ošetřovatelské praxe. Seznamuje účastníky vzdělávání s vybranými teoretickými modely ošetřovatelství a s jejich aplikací v praxi.

2.5.4 Praktická část vzdělávacího programu

Předmět: **Didaktika praktického vyučování v ošetřovatelství a v porodní asistenci II**

Počet hodin: **10**

Stručná anotace:

Předmět obsahuje praktickou aplikaci poznatků z předmětů Obecná didaktika a Didaktika praktického vyučování v ošetřovatelství a v porodní asistenci I. Výuka proběhla v odborných učebnách Ústavu ošetřovatelství UK 2. LF a FN Motol formou pedagogických náslechů a výstupů (pokusů).

Předmět: **Odborná praxe**

Počet hodin: **40**

Stručná anotace:

Předmět Odborná praxe se uskutečnil na klinických pracovištích FN Motol pod vedením lektora – supervizora. Každý účastník certifikovaného kurzu pod vedením lektora – supervizora vedl vždy nejméně jednoho studenta v rozsahu stanoveném v plánu.

2.6 Organizační a pedagogické zabezpečení kurzů

Kurzy A/2011 a B/2011 se uskutečnily v učebnách Samostatného oddělení vzdělání FN Motol a v odborných učebnách Ústavu ošetrovatelství UK 2. LF a FN Motol. Učebny Samostatného oddělení vzdělávání jsou standardně vybaveny běžnou didaktickou technikou. Odborné učebny Ústavu ošetrovatelství UK 2. LF a FN Motol jsou navíc vybaveny moderními výukovými trenažéry a simulátory pro výuku ošetrovatelských postupů u pacientů v dětském i v dospělém věku.

Kurzy byly zajištěny erudovanými pedagogy s dlouhodobou pedagogickou praxí v oblasti, ve které vyučovali. Přehled vyučujících (lektorů) je uveden v následující tabulce:

titul/y, jméno, příjmení	výuka předmětů v certifikovaném kurzu
<i>PaedDr. Martina Maněnová, Ph.D.</i>	<i>Aplikovaný pedagogický výzkum</i>
<i>PhDr. Eva Švarcová, Ph.D. *</i>	<i>Teorie výchovy</i>
<i>Mgr. Irena Loudová</i>	<i>Základy pedagogiky</i>
<i>Mgr. Kateřina Juklová</i>	<i>Obecná a vývojová psychologie</i>
<i>PhDr. Kateřina Soudná</i>	<i>Obecná a vývojová psychologie</i>
<i>Mgr. Jindra Novotná</i>	<i>Sociální psychologie a psychologie osobnosti</i>
<i>Doc. PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.</i>	<i>Pedagogická psychologie</i>
<i>Doc. PhDr. Tomáš Svatoš, Ph.D.</i>	<i>Základy pedagogiky</i>
<i>PhDr. Jana Doležalová, Ph.D.</i>	<i>Obecná didaktika</i>
<i>PhDr. Daniel Jirkovský, Ph.D., MBA *</i>	<i>Didaktika praktického vyučování v ošetrovatelství a v porodní asistenci II. a Odborná praxe</i>
<i>PhDr. Šárka Tomová *</i>	<i>Repetitorium teorie ošetrovatelství, Didaktika praktického vyučování v ošetrovatelství a v porodní asistenci II. a Odborná praxe</i>
<i>PhDr. Marie Hlaváčová *</i>	<i>Didaktika praktického vyučování v ošetrovatelství a v porodní asistenci I. a II. a Odborná praxe</i>
<i>Mgr. Hana Nikodemová *</i>	<i>Didaktika praktického vyučování v ošetrovatelství a v porodní asistenci II. a Odborná praxe</i>

Lektoři označení * mají odbornou způsobilost k výkonu zdravotnického povolání Všeobecné sestry a dále způsobilost k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu a pedagogickou způsobilost podle zák. č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění. Ostatní lektoři mají pedagogickou způsobilost podle zák. č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění.

2.7 Výstupní znalosti a dovednosti absolventa kurzu

Úspěšný absolvent vzdělávacího programu certifikovaného kurzu vykazuje následující etalon **výstupních znalostí**:

- orientuje se v aktuální problematice moderní pedagogiky a teorie ošetřovatelství; je schopen nejnovější poznatky v oboru přenášet do klinické praxe, včetně praktické aplikace vybraných teoretických modelů ošetřovatelství;
- prokazuje dostatečné znalosti z psychologie, pedagogiky a didaktiky, včetně didaktiky speciální;
- zná základní pojetí mentoringu;
- zná základní způsoby řešení konfliktů a dokáže je aplikovat v praxi;
- zná přístupy a postoje k hodnocení studentů, včetně nejčastějších chyb v hodnocení;
- zná náplň a cíle praktického vyučování studentů.

Úspěšný absolvent vzdělávacího programu certifikovaného kurzu disponuje následujícím souborem **výstupních dovedností** potřebných pro správné vedení praktického vyučování:

- vede studenta k odpovědnému přístupu k profesi, vystupuje jako profesní vzor;
- rozvíjí schopnosti aplikovat a integrovat znalosti, teoretické vědomosti a postoje studenta v praxi;
- vzbuzuje zájem studenta o rozvoj konkrétní dovednosti;
- povzbuzuje studenta a pomáhá mu při úvahách nad prací kritickým myšlením;
- hodnotí studenta způsobem, který jej posiluje, povzbuzuje a motivuje k dalšímu zdokonalování a rozvoji;
- prokazuje komunikační dovednosti vedoucí k efektivnímu zvládnání problémů;
- chová se proaktivně a kolegiálně – partnersky;
- podporuje kreativitu a seberealizaci studenta.

2.8 Činnosti, ke kterým se získává zvláštní odborná způsobilost

Podle §66 zák. č. 96/2004 Sb., v pl. znění a podle §3, odst. 1) písm. e) vyhl. č. 55/2011 Sb., v pl. znění, získal úspěšný absolvent (všeobecná sestra nebo porodní asistentka) zvláštní odbornou způsobilost k vedení praktického vyučování ve studijních oborech k získání způsobilosti výkonu zdravotnického povolání uskutečňovaných středními školami, vyššími odbornými školami, v akreditovaných zdravotnických programech

k získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání uskutečňovaných vysokými školami v ČR, v akreditovaných kvalifikačních kurzech a v certifikovaných kurzech.

Podle ust. § 59, odst. 2) a §66 zák. č. 96/2004 Sb., v pl. znění a podle §48, odst. 7) vyhl. č. 55/2011 Sb., v pl. znění, získal úspěšný absolvent (všeobecná sestra nebo porodní asistentka se specializovanou způsobilostí) zvláštní odbornou způsobilost k vedení specializačního vzdělávání v oboru své specializace.

2.9 Způsob zakončení a certifikát

Certifikované kurzy byly zakončeny závěrečnými zkouškami před stanovenou zkušební komisí. Podmínkou pro přistoupení k závěrečné zkoušce bylo:

- úspěšné vyplnění zkušebního testu (zadán dne 25.05. 2011);
- vypracování akceptovatelné závěrečné práce (didaktického projektu);
- splnění ostatních požadavků stanovených vzdělávacím programem.

Zkušební komise byly tříčlenné. Členy komisy jmenoval ředitel FN Motol na návrh osoby odpovědné za vzdělávací program. Závěrečné zkoušky se uskutečnily dne 17.06. 2011. Jejich průběh a výsledky jsou zaznamenány v příslušných protokolech, které jsou archivovány s dokumentací účastníků kurzu. Přílohou protokolů jsou také záznamy o posouzení závěrečných prací.

FN Motol vydala úspěšným absolventům kurzů certifikát na tiskopisu poskytnutém MZ ČR. Certifikát má platnost pro Českou republiku. V certifikátu jsou uvedeny následující činnosti, ke kterým absolvent certifikovaného kurzu získal zvláštní odbornou způsobilost:

„Absolvent certifikovaného kurzu získal zvláštní odbornou způsobilost k přímé pedagogické činnosti v rozsahu samostatného vedení, koordinace a hodnocení praktického vyučování a odborné praxe v oblasti ošetrovatelství nebo porodní asistence studentů středních, vyšších odborných a vysokých škol a specializačního vzdělávání v oboru své specializace“.

Certifikáty byly předány na slavnostním shromáždění v kinosále FN Motol dne 23.06. 2011. Úspěšným absolventům kurzu byla zároveň předána i Osvědčení o absolvování vzdělávacího programu Pedagogicko psychologický základ pro lektory klinické praxe a specializačního vzdělávání.

Kurz úspěšně absolvovali všichni účastníci, tj. 31 všeobecných sester nebo porodních asistentek podílejících se na výuce ošetrovatelské praxe v bakalářském studijním programu Ošetrovatelství a v magisterském studijním programu Všeobecné lékařství na UK v Praze - 2. LF.

3. EVALUACE CERTIFIKOVANÉHO KURZU

Vlastní evaluace Certifikovaného kurzu pro přípravu mentorů klinické praxe a školitelů specializačního vzdělávání zahrnuje následující činnosti:

- 1) posouzení dokumentů o průběhu certifikovaného kurzu a porovnání jeho průběhu s platným vzdělávacím programem, na který byla vydána akreditace MZ ČR;
- 2) sběr a vyhodnocení dat o spokojenosti účastníků certifikovaného kurzu s jeho průběhem a s výsledky;
- 3) základní interpretace získaných dat a zformulování návrhu doporučení na další zlepšování vzdělávání v hodnoceném kurzu.

Z obsahové analýzy předložených dokumentů (akreditační spis, vzdělávací program certifikovaného kurzu, třídní knihy kurzů A a B/2011, rozvrhy oboru kurzů, spisová dokumentace účastníků vzdělávání, plány náslechu a pedagogických pokusů, plány odborné praxe) nevyplývaly žádné nesrovnalosti.

V této souvislosti lze konstatovat, že oba kurzy proběhly v souladu s platným vzdělávacím programem, k jehož uskutečňování udělilo Ministerstvo zdravotnictví ČR svým rozhodnutím č.j. 32335/2009 FN Motol akreditaci.

Kromě obsahové analýzy předložených dokumentů, bylo cílem evaluačního šetření získat a vyhodnotit informace o spokojenosti účastníků kurzů s průběhem vlastního vzdělávání. Tyto informace byly získány pomocí dotazníkového šetření.

3.1 Metoda

K získání informací nezbytných pro zpracování evaluace spokojenosti účastníků vzdělávání, tj. k dosažení stanovených cílů, byl sestaven dotazník, který je zařazen v příloze této zprávy.

Dotazník obsahoval položky obsahové - zaměřené na zjišťování údajů nezbytných pro splnění záměru evaluačního šetření a položky funkcionální, tedy kontaktní, psychologické a kontrolní. Z hlediska formy položek byly použity jak otázky nestrukturované (otevřené), tak i strukturované (uzavřené) polynomické. Ze strukturovaných položek byly v dotazníku zařazeny položky výběrové uzavřené a výběrové polouzavřené.

Při konstrukci dotazníku byla věnována maximální pozornost jednoznačnosti a srozumitelnosti jednotlivých položek.

Dotazník byl koncipován jako anonymní.

3.2 Organizace šetření a zpracování dat

Evaluační dotazník byl zadán všem účastníkům certifikovaného kurzu dne 22.05. 2011 po vyplnění zkušebního testu. Bylo vydáno celkem 31 dotazníků, vráceno bylo 31 dotazníků, tj. 100% z dotazníků vydaných. Ke zpracování byly využity všechny dotazníky.

K třídění a k základnímu statistickému zpracování dat byl v první fázi využit tabulkový procesor Excel 2003, který je součástí kancelářského software dodávaného firmou Microsoft.

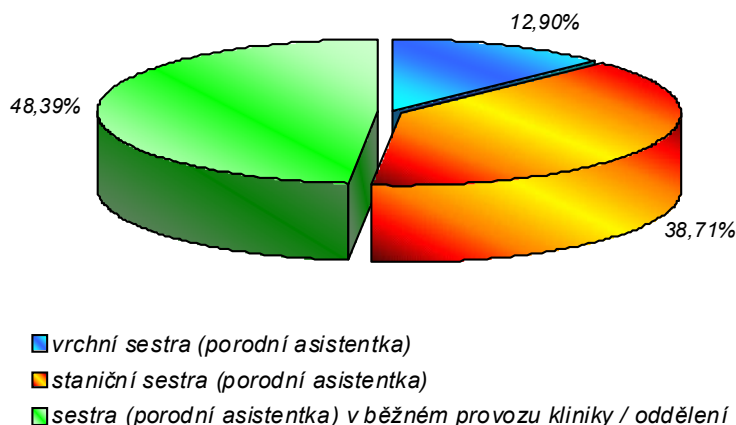
V uvedeném programu byly zpracovány tabulky četností a vypočítány základní ukazatele variability a polohy souboru (absolutní a relativní četnost, aritmetický průměr a směrodatná odchylka), jež jsou základem pro primární analýzu dat. Tabulky četností mohou být v budoucnu využity také pro statistické zpracování dat z dalších kurzů. Vzhledem k malému počtu respondentů bylo od statistické analýzy zjištěných dat (v rámci této evaluace) upuštěno.

3.3 Charakteristika souboru respondentů – účastníků kurzu

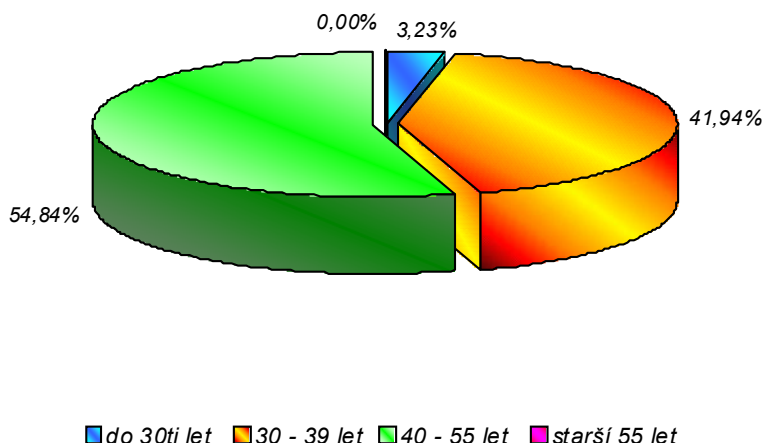
Soubor respondentů evaluačního dotazníku tvořili účastníci certifikovaných kurzů pro přípravu mentorů klinické praxe a školitelů specializačního vzdělávání A a B/2011, které proběhly ve FN Motol v termínu od 05.01. 2011 do 17.06. 2011.

Soubor respondentů tvořily všeobecné sestry a porodní asistentky zařazené k výkonu povolání ve FN Motol nebo v ÚVN Praha na klinikách, ústavech či odděleních, na kterých probíhá ošetrovatelská praxe studentů bakalářského studijního programu Ošetrovatelství nebo magisterského studijního programu Všeobecné lékařství 2. lékařské fakulty UK v Praze. V souboru respondentů byl pouze jeden muž a 30 žen. Informace o pracovním zařazení účastníků kurzu jsou uvedeny v následujícím výšečovém diagramu.

OBR. 1: Pracovní zařazení účastníků kurzu:

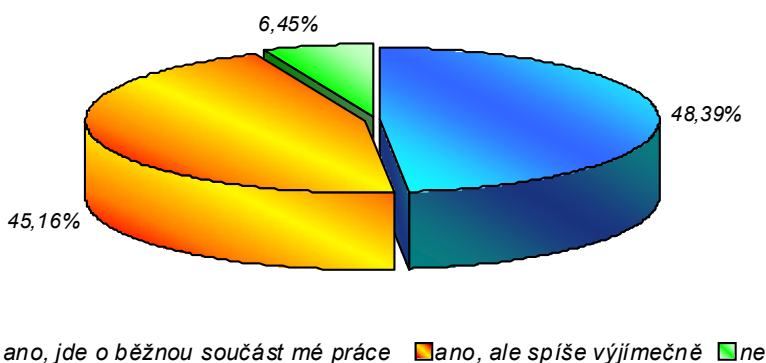

OBR. 2: Charakteristika souboru respondentů podle věku:

V souboru respondentů měly největší zastoupení sestry ve věku od 40ti do 55ti let (54,84%) a dále sestry ve věku od 30ti do 39ti let (41,94%). Zastoupení sester ve věku do 30ti let je pouze symbolické – v souboru byla pouze jedna respondentka v této věkové kategorii (3,23%).

OBR. 3: Charakteristika souboru respondentů podle dosavadní pedagogické praxe:

V souboru dotazovaných bylo 48,39% sester, které v dotazníku uvedly, že vedení studentů je běžnou součástí jejich práce. Dalších 45,16% respondentek uvedlo, že mentoring studentů je sice součástí jejich práce, ale setkávají se s ním spíše výjimečně a pouze dvě respondentky (6,45%) uvedly, že se praktickou výukou studentů zatím nesetkávají vůbec.

3.4 Výsledky evaluace certifikovaného kurzu

V této kapitole budou uvedeny výsledky evaluace certifikovaného kurzu, resp. obou kurzů (A+B/2011). Nejprve budou prezentovány výsledky vztahující se k teoretické části vzdělávacího programu, následně k praktické části vzdělávání a nakonec budou prezentovány výsledky šetření dokládající přínos kurzu z pohledu jeho absolventů.

3.4.1 Výsledky evaluace teoretické části vzdělávacího programu

V rámci této podkapitoly budou prezentovány výsledky dotazníkového šetření, resp. té části dotazníkového šetření, ve které účastníci kurzu hodnotili kurz jako celek a to vyznačením odpovědí na následující otázky:

Byl/a jste spokojen/a s přístupem lektorů?

Byly přednášky lektorů připravené a měly řád?

Byli Vaši lektori energičtí a dokázali udržet Vaši pozornost?

Byli Vaši lektori otevření k diskusi?

Byli Vaši lektori ochotní a vstřícní?

Dostával/a jste dostatek prostoru k vlastnímu projevu?

Přehled o četnostech jednotlivých variant odpovědí na otázku *Byl/a jste spokojen/a s přístupem lektorů?* přináší tabulka č. 1.

TAB. 1: Byl/a jste spokojen/a s přístupem lektorů?		
Proměnná	n	%
určitě ano - souhlasím	28	90,32%
spíše ano - spíše souhlasím	3	9,68%
nevím - těžko rozhodnout	0	0,00%
spíše ne - spíše nesouhlasím	0	0,00%
určitě ne - nesouhlasím	0	0,00%
nevyplněno	0	0,00%
Celkem:	31	100,00%

V následujícím výšečovém diagramu jsou vizualizovány četnosti odpovědí respondentů na otázku, zda *Byly přednášky lektorů připravené a měly řád?*

Odpovědi na tuto otázku jsou velmi příznivé, neboť účastníci šetření se vyjádřili ve všech případech explicitně nebo spíše kladně. Distribuci jejich odpovědí mezi tvrzení *určitě ano – souhlasím* a *spíše ano – spíše souhlasím* lze vyjádřit poměrem 71:29.

OBR. 4: Byly přednášky lektorů připravené a měly řád?

■ určité ano - souhlasím ■ spíše ano - spíše souhlasím

V tabelárních přehledech (v TAB č. 2 a 3) jsou bez dalšího komentáře uvedeny odpovědi na otázky *Byli Vaši lektori energičtí a dokázali udržet Vaši pozornost?* a *Byli Vaši lektori otevření k diskusi?*

TAB 2: Byli Vaši lektori energičtí a dokázali udržet Vaši pozornost?		
Proměnná	n	%
určitě ano - souhlasím	26	83,87%
spíše ano - spíše souhlasím	5	16,13%
nevím - těžko rozhodnout	0	0,00%
spíše ne - spíše nesouhlasím	0	0,00%
určitě ne - nesouhlasím	0	0,00%
nevyplněno	0	0,00%
Celkem:	31	100,00%

TAB 3: Byli Vaši lektori otevření k diskusi?		
Proměnná	n	%
určitě ano - souhlasím	26	83,87%
spíše ano - spíše souhlasím	5	16,13%
nevím - těžko rozhodnout	0	0,00%
spíše ne - spíše nesouhlasím	0	0,00%
určitě ne - nesouhlasím	0	0,00%
nevyplněno	0	0,00%
Celkem:	31	100,00%

Také v těchto oblastech hodnotili účastníci šetření vlastní kurz a jeho lektory pozitivně. Četnosti odpovědí na jednotlivé proměnné se neliší.

Přehled o četnostech jednotlivých variant odpovědí na otázku *Byli Vaši lektori ochotní a vstřícní?* přináší tabulka č. 4.

TAB 4: Byli Vaši lektori ochotní a vstřícní?		
Proměnná	n	%
určitě ano - souhlasím	25	80,65%
spíše ano - spíše souhlasím	6	19,35%
nevím - těžko rozhodnout	0	0,00%
spíše ne - spíše nesouhlasím	0	0,00%
určitě ne - nesouhlasím	0	0,00%
nevyplněno	0	0,00%
Celkem:	31	100,00%

V následujícím výšečovém diagramu je vizualizovaná četnost odpovědí na otázku *Dostával/a jste dostatek prostoru k vlastnímu projevu?*

OBR. 5: Dostával/a jste dostatek prostoru k vlastnímu projevu?

■ *určitě ano - souhlasím* ■ *spíše ano - spíše souhlasím*

Z výsledků šetření vyplývá, že 71% dotazovaných mělo v průběhu kurzu dostatek prostoru k vlastnímu projevu a 29% dotazovaných se domnívá, že jim tento prostor byl v dostatečné míře poskytnut, avšak s tímto tvrzením jen spíše souhlasí.

Evaluace realizace teoretické části vzdělávacího programu neobsahovala pouze hodnocení shora prezentovaných otázek. Pozornost byla dále věnována srozumitelnosti výkladu, aktuálnosti a množství předávaných informací a jejich využitelnosti v praxi.

Každý vyučovaný předmět (a vyučující - lektor) byl respondenty hodnocen zvlášť. Výsledky tohoto hodnocení jsou uvedeny v přílohách D1 – D9.

3.4.2 Výsledky evaluace praktické části vzdělávacího programu

Evaluace praktické části vzdělávacího programu byla zaměřena na hodnocení supervizního rozhovoru a jeho přínosu pro absolventa kurzu. V rámci evaluace nás zajímalo, zda supervizí rozhovor přinesl účastníkům kurzu nové podněty pro vlastní výuku, zda je inspiroval k zefektivnění výuky a zda byly pro účastníky kurzu všechny části supervizního rozhovoru srozumitelné a pochopitelné.

Tabulka č. 5 obsahuje distribuci četností odpovědí respondentů na otázku, zda je supervizní rozhovor inspiroval k zefektivnění výuky. Variantu *Ano* nebo *Spíše ano* vyplnilo celkem 16 respondentů, tj. více jak 50% z celkového počtu dotazovaných. Celkem dva respondenti nebyli schopni na otázku odpovědět (6,54%) a 41,94% dotazovaných na otázku neodpovědělo vůbec.

TAB. 5: Inspirace supervizním rozhovorem k zefektivnění výuky		
Proměnná	n	%
ano	6	19,35%
spíše ano	10	32,26%
nevím	2	6,45%
spíše ne	0	0,00%
ne	0	0,00%
nevyplněno	13	41,94%
Celkem:	31	100,00%

Tabulka č. 6 obsahuje informace o tom, jak a v kterých fázích výuky respondenty supervizní rozhovor obohatil. Větší četnost odpovědí se vztahuje k přípravné fázi výuky (41,94%) a k reflexi a sebereflexi výuky (19,35%). Také u této položky část respondentů neoznačila žádnou z nabízených odpovědí (35,48%).

TAB. 6: Nové podněty pro výuku při supervizním rozhovoru		
Proměnná	n	%
pro přípravnou fázi vedení praxe	13	41,94%
pro realizační fázi výuky	1	3,23%
pro reflexi výuky a sebereflexi	6	19,35%
jiné	0	0,00%
nevyplněno	11	35,48%
Celkem:	31	100,00%

V tabulce č. 7 jsou uvedeny četnosti odpovědí na otázku zjišťující srozumitelnost, resp. nesrozumitelnost, jednotlivých částí supervizního rozhovoru.

TAB. 7: Nesrozumitelné části supervizního rozhovoru		
Proměnná	n	%
vztahující se k přípravné fázi výuky	0	0,00%
vztahující se k realizační fázi výuky	0	0,00%
vztahující se k zapojení studentů do hodnocení a podpory jejich sebehodnocení	1	3,23%
jiné	1	3,23%
nevyplněno nebo SV rozhovoru jsem porozuměl/a	29	93,55%
Celkem:	31	100,00%

Pouze dva účastníci kurzu uvedli, že neporozuměli některé z částí supervizního rozhovoru (celkem 6,45%). Jeden z respondentů neporozuměl zapojování studentů do hodnocení a posilování jejich autoevaluace, druhý uvedl položku *jiné* a doplnil, že nepochopil „stanovení didaktických cílů“.

3.4.3 Přínos certifikovaného kurzu pro praxi

V této oblasti nás zajímala především změna přístupu účastníků kurzu ke studentům a charakteristika této změny. Dále nás zajímalo, zda absolventi kurzu vnímají potřebu trvalého sebezdokonalování v oblasti vedení praktické výuky v klinickém prostředí – v této souvislosti jsme se dotazovali, zda by se zúčastnili inovačního kurzu pro mentory klinické praxe, pokud by byl zorganizován. Výsledky dotazování jsou uvedeny v následujících tabelárních přehledech a jsou ponechány bez dalšího komentáře.

TAB. 8: Změna přístupu ke studentům po absolvování kurzu		
Proměnná	n	%
ano	6	19,35%
spíše ano	18	58,06%
nevím	1	3,23%
spíše ne	3	9,68%
ne	2	6,45%
nevyplněno	1	3,23%
Celkem:	31	100,00%

TAB. 9: Charakteristika změny přístupu ke studentům		
Proměnná		%
sleduji více reakce a postoje studentů k tomu co učím	15	48,39%
všímám si více problémových studentů	1	3,23%
zamýšlím se více nad metodami výuky	12	38,71%
jiné	0	0,00%
nevyplněno	3	9,68%
Celkem:	31	100,00%

TAB. 10: Zájem o realizaci inovačního kurzu		
Proměnná	n	%
ano	15	48,39%
spíše ano	10	32,26%
nevím	5	16,13%
spíše ne	0	0,00%
ne	0	0,00%
nevyplněno	1	3,23%
Celkem:	31	100,00%

4. ZÁVĚR A DOPORUČENÍ PRO ORGANIZÁTORY

Z volných výpovědí respondentů z evaluačního dotazníku vyplynulo, že z obsahového hlediska byly pro účastníky kurzy jednoznačně přínosem.

Připomínky dotazovaných se vztahovaly především k vlastní organizaci kurzů a směřovaly zejména k:

- 1) nedostatečné informovanosti o obsahu a formě závěrečné práce;
- 2) k pozdnímu nástupu studentů na praxi (dle rozvrhu);
- 3) nemožnosti vykonání praxe na pracovišti mentora;
- 4) nedostatečné informovanosti o průběhu závěrečné zkoušky.

Z rozhovoru s osobou odpovědnou za vzdělávací program (dále jen garant kurzů) vyplynulo, že všichni účastníci obdrželi ucelené písemné informace o průběhu kurzů a požadavcích na jejich ukončení (mimo jiné přiloženy rozvrhy, popsán průběh závěrečné zkoušky, přiloženy otázky k závěrečné zkoušce apod.) již dne 07.11. 2011 (doloženo emailem). Na základě těchto informací se do kurzů jednotliví účastníci také hlásili. Tyto písemné informace měli účastníci kurzů s dostatečným časovým předstihem, tj. dva měsíce před zahájením obou kurzů. V první den obou kurzů proběhlo setkání, na kterém byly účastníkům opět předány všechny informace o průběhu kurzu a požadavcích na jeho úspěšné ukončení.

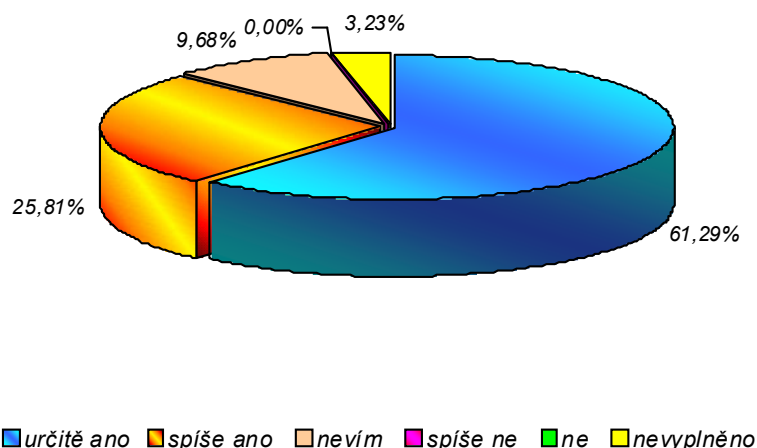
Dle sdělení garanta kurzů účastníci obdrželi ucelené informace také o požadavcích na zpracování závěrečné práce – tyto požadavky budou do konce roku 2011 zpracovány do podoby metodiky Pdf UHK, kterou další účastníci obdrží v elektronické podobě.

Další připomínky se vztahovaly k pozdnímu nástupu studentů na praxi – ten je stanoven rozvrhem (nelze začátek praxe přesunout na termín, který by více vyhovoval mentorům).

Poslední připomínka (některých mentorů) se vztahovala k nemožnosti vykonat Odbornou praxi na vlastním pracovišti – ve většině případů šlo o operační provozy. Dle sdělení garanta kurzů je klinická ošetrovatelská praxe přesně definována studijním programem pro každý ročník studia zvlášť. Je tedy možné, že část účastníků kurzu nemohla absolvovat Odbornou praxi na svém pracovišti v průběhu letního semestru, když je tato praxe plánována až na semestr zimní v druhém ročníku studia. Z tohoto důvodu byla část účastníků kurzu na praxi „přidělena“ na jiná pracoviště a praxi vykonala pod přímým a trvalým dohledem zaměstnanců Ústavu ošetrovatelství UK 2. LF a FN Motol.

Součástí evaluačního dotazníku byla také otázka zjišťující, zda by respondenti kurz doporučili dalším účastníkům. Více jak 87% dotazovaných uvedlo, že by kurz dalším účastníkům doporučilo – z toho 61% respondentů uvedlo, že by kurz určitě doporučilo a téměř 26% dotazovaných uvedlo, že by kurz spíše doporučilo. Celkem 9,68% (n = 3) účastníků šetření označilo variantu *nevím* a 3,23% (n=1) na otázku neodpovědělo vůbec. Výsledky této části šetření jsou vizualizovány v následujícím výsečovém diagramu.

OBR. 6: Doporučení kurzu dalším účastníkům

Závěr:

Certifikované kurzy pro přípravu mentorů klinické praxe a školitelů specializačního vzdělávání splnily své cíle.

Kurzy A+B/2011 úspěšně absolvovalo 31 účastníků, které lze podle kritérií projektu č. CZ.2.17/3.1.00/33270 Inovace praktické výuky ošetrovatelství označit nejen jako podpořené osoby, ale také jako úspěšně podpořené osoby. Tím byl naplněn jeden z indikátorů úspěšnosti projektu.

Obsahovou analýzou pedagogických dokumentů a akreditačního spisu nebyly zjištěny žádné podstatné rozdíly v průběhu vzdělávání. Oba kurzy proběhly v souladu s platným vzdělávacím programem, na který MZ ČR vydalo rozhodnutí o udělení akreditace pro FN Motol.

Z evaluačního dotazníku vyplynulo, že je kurz po obsahové i personální stránce velmi dobře sestaven. Účastníci kurzů měli pouze drobné připomínky k organizaci kurzů. Doporučuji realizátorům hledat další vhodné cesty k informování jednotlivých účastníků tak, aby bylo možné tyto připomínky, které lze z větší části označit jako neopodstatněné, eliminovat. K tomu navrhuji využít samostatných webových stránek kurzu a předávat písemné informace jednotlivým účastníkům kurzu podpisu, neboť emailová komunikace (a to jak na společnou adresu, tak i na individuální adresy účastníků) se neosvědčila.

Závěrem lze konstatovat, že kurzy bezpochyby naplnily svůj záměr, tj. vybavily všeobecné sestry a porodní asistentky základními poznatky z pedagogiky, psychologie, didaktiky a také příslušnými metodickými znalostmi a dovednostmi, vztahujícími se k praktickému vyučování a napomohly jim k lepší orientaci v metodice praktického vyučování, čímž vytvořily předpoklady pro zkvalitňování klinické ošetrovatelské praxe studentů UK 2. LF.